

Přichod serbskich kulturnych institucijow

Alternatiwny namjet k wobzamknjenjam rady Založby za serbski lud z 30.06.2011

Maćica Serbska namjetuje scěhowace změny pola serbskich kulturnych institucijow, kotrež slušeja do jeje fachoweho wobłuka:

1.

Wutworić měła so „**Agentura za serbsku rěč, kulturu a informaciju**“[©], kotraž wobdžěla wotpowědnje swojemu mjenu wobłuki serbska rěč, kultura a informacija. Słowo „agentura“ pokazuje na serwisowy charakter zarjadnišća, kotrež ma nimo swójskich projektow přewzać tež zarjadnisku pomoc při realizowanju projektow serbskich towarstwow, zhromadne nošerstwo projektow z towarstwami a nošerstwo wšelakich přiradow za projektne spěchowanje.

Nadawk wobłuka „Serbska rěč“ je planowanje a přewjedzenje naprawow, kiž služa nałożowanju a rozšěrjenju serbskeje rěče. We hłownym wjedže so tu džělo Rěčneho centruma „Witaj“ dale, tak zo móže tutón wotriad wobchować dotalne mjeno. Wobłuk „Serbska kultura“ iniciěruje, organizuje a přewjedzuje projekty na polu serbskeje kulture (na př. Dny serbskeho džěčaceho dźiwadla, koncerty, wubědžowanja, džělarnički, wustajeńcy, regionalne a cyłoserbske zarjadowanja atd.). Do tutoho wobłuka integruja so hłownje sobudžělaćerjo, kiž su dotal w załožbowym a w Domowinskim zarjedže zamołwići byli za přewjedzenje projektow a za džělo w regionach. Nadawk wobłuka „Informacija“ je wuwijanje a rozšěrjenje informaciskeho materiala wo Serbach na wšelakich medialnych a towaršnostnych runinach, posrědkowanje a wudžeržowanje kontaktow k zarjadam a zajimowanym jednotliwcam w Němskej a we wukraju a jich zastaranje z informacijemi wo Serbach. Jeho personelne jadro stej dotalna Serbska kulturna informacija w Budyšinje a Lodka w Chošebuzu. Tež planowana „Internetowa agentura za nowe medije“ by tu móhła swoje město měć.

Agentura za serbsku rěč, kulturu a informaciju změje stejišći w Budyšinje a w Chošebuzu. Nawodnica/nawoda ma měć wysokošulske wukublanje na polu sorabistiki/kulturneho managmenta. Jako prawniska forma namjetuje so zarjadnišćo w nošerstwje Domowiny a zajimowanych serbskich towarstwow. Wutworjenje powšitkownowužitneje towaršnosće z wobmjezowanym rukowanjom (gGmbH) by počězowało džělo na př. přez dwoje bilancowanje a by towaršnikom napołožilo njepoměrnju wosobinsku zamołwitosć.

2.

Ludowe nakładnistwo Domowina wobsteji dale jako samostatna towaršnosć z wobmjezowanym rukowanjom (GmbH). Zjednoćenje hospodarskeje towaršnosće (nakładnistwo) z powšitkownowužitnej instituciju (agentura) by wjedło k njetrjebawšim zarjadniskim komplikacijam za wobě stronje. Nakładnistwo přewozmje w přichodže wudawanje a rozšěrjenje wikujomnych medijow inkl. zynkonošakow (wot załožboweho zarjada) a zbožopřejnych kartow (wot SKI/Lodka). Přewzaće nošerstwa nakładnistwa přez serbske towarstwa resp. Domowinu je jenož potom zmysłapólne, hdyž su zwjazane z tym dołhodobne garantije financowanja přez załožbu a hdyž so

towaršnicy wuswobodža z wosobinskeho rukowanja. Hladajo na wobsahowe dźěło sčěhuje Maćica koncepciju přichoda LND (Zukunftskonzept 2010–2014).

3.

Serbski institut wjedže so w dotalnym wobjimje dale. Dže wo wótřenje jeho profila jako serbskeho zarjadnišća w zmysle zakładneho a nałożowaneho slědženja z fokusom na sorabistiske slědženja a wědomostne poslužby (Serbska centralna biblioteka a Serbski kulturny archiw). Lěta dolho wosyročene wědomostne hałužki kaž hudźbna a literarna wědomosć, stawiznopis wot srjedźowěka hač do zažneho noweho časa měli so wozrodzić, tamne hałužki stabilizować. Wuprudženje do serbskeje zjawnosće měło so wutwarić a pěstowanje wědomostnych kontaktow do tu- a wukraja njewosłabić. Zdobyć a wuwiwać měl so serbskorěčny wědomostny dorost. Postupne přestajenje slědžerskeho dźěla na projektnu bazu so wotpokazuje.

4.

Zarjad založby za serbski lud so redukuje na instituciju, kiž wobhospodarja statne přiražki za Serbow („Bewilligungstelle“, hlej wobzamknjenje založboweje rady 358, 2 c+d z 30.06.2011).

Tuchwilu ma založbowy zarjad 26 přistajenych. Z toho maja so hač do lěta 2013 8,25 městnow wottwarić abo druhdže zaměstnić. Zwostanje wot 2013 w založbowym zarjedže 17,75 městnow, wot kotrychž je 7 městnow za wobhospodarjenje imobilijow a 10,75 městnow za wobhospodarjenje pjenjez předwidźanych. Dwělujemy na trěbnosći tuteje ličby dźělowych městnow, wosebje tohodla, dokelž wuńdže na př. Kulturny rum Hornja Łužica při podobnej ličbje wobhospodarjenych přiražkow a wobjima projektneho a institucionelneho spěchowanja z jenož šěsć sobudźělačerjemi za wobhospodarjenje pjenjez. Namjetujemy ewaluaciju založboweho zarjada hladajo na ličbu dźělowych městnow we wobłukomaj wobhospodarjenje pjenjez a zarjadowanje imobilijow. Pruwować měli so dalše lutowanske naprawy:

- Wutwar projektneho spěchowanja wot 850.000 € na 2.100.000 € w léće 2014 staji so do prašenja. Wone ma so jenož po woprawdźitej potrebjce zwyżić.
- Z přerjadowanjom založboweho zarjada ma być zwjazane přepruwowanje tarifoweho zastopnjowanja dźělowych městnow po přikładze Kulturneho ruma.
- Kulturnopolitiske nadawki přenjesu so w zmysle samopostajenja serbskeho luda na Domowinu a na serbske towarstwa. To woznamjenja mj. dr., zo so komisije za posudžowanje a wobdźělanje projektow wutworja w nošerstwje fachowych towarstwow, pola Domowiny abo pola namjetowaneje agentury.

Ze srědkami, kiž so w založbowym zarjedže při wobhospodarjenju pjenjez a imobilijow zalutuja kaž tež přez wusadženje powyšjenja projektoweho spěchowanja móže so wobsahowe dźěło Serbskeho instituta a dalšich institucijow w dotalnym wobjimje dale wjesć.

5. Powyšenje statneho spěchowanja

Wšitcy zamołwići w radže Založby za serbski lud, w Domowinje, w sejmach a w statnych zarjadach měli so zasadźować za zrěčensce zawěšćene lětne powyšenje spěchowanja serbskeje rěče a kultury znajmjeńša we wysokosći inflaciskeje raty.

Budyšin, 13. septembra 2011